

↳ Espen Haavardsholm

Tolvajok a Központi Pályaudvaron

A lánya nem volt már gyerek, de még felnőtt sem, valahol a kettő határán járt, s csak úgy áradt belőle az élet és a lelkesedés. De előfordult, hogy az éleveség mögött valami más is megbújít.

Minden második hétvégén meglátogatta az apját és új családját — egyébként az anyjával, annak férjével és a kisöccsével lakott a sorházban, ugyanott, ahol valaha az apa is.

Egyik este lefekvéskor, miután az apa leült az ágy szélére, a kislány szinte szégyenkezve azt mondta:

— Te apu, miért van az, hogy néha az egész világ olyan vacak?

— Szerinted az?

— Igen.

Egy villamos zakatolt el odakint a belváros irányába, a ház belerezgett. Az apa egy kicsit nézte lánya összeráncolt homlokát, és elgondolkodott, mielőtt válaszolt volna:

— Nem vacak az egész világ, csak úgy érezzük.

— De ha úgy érezzük, akkor úgy is van, nem?

— Így gondolod?

— Igen. Szürkeség odakint és szürkeség idebent.

— Most így érzed magad?

— Igen. Ma nagyon magam alatt vagyok, apu.

— Történt valami?

— Nem.

— Akkor mi bánt?

— Semmi. Mondj egy történetet, apu.

— Nem akarsz inkább te mesélni nekem valamit?

— Nem, mesélj te.

— Egy szép történetet?

— Nem.

— Akkor egy hátborzongató történetet?

— Nem, inkább valami szomorút. Meséld el azt az esetet a gőzmozdonnyal az üvegvitrinben, amikor mindenünket ellopták.

— Mikor volt ez?

— Hát tudod, Koppenhágában. Amikor ötéves voltam.

— Ó, igen, már emlékszem.

— Ezért váltatok el, te meg anyu, nem igaz?

Az apa elgondolkodva nézte a kislány homlokát.

— Nem, nem hinném, soha nem gondoltam erre.

— Anyu azt mondja, akkor jött rá, hogy nem mehet így tovább.

— Mi nem mehet így tovább?

— A dolog kettőtök között.

— Hát, ha ő ezt állítja, akkor valószínűleg igaz is.

— De miért hagytad ott az összes bőröndöt?

— Érmét akartam váltani a csomagmegőrző automatához.

— És otthagytad az összes bőröndünket?

— Csak néhány másodpercre, a váltóiroda ott volt a sarkon.

— És mire visszamentél a szekrényekhez, eltűnt az összes csomagunk?

— Úgy bizony, hát el tudod képzelni! Nyoma sem maradt.

— Mindenünk odalett.

— Nem éppen mindenünk.

— De minden, amit magunkkal vittünk a dániai nyaralásra.

— Az értékeink nem tűntek el, azokat magunknál tartottuk.

— De minden egyéb eltűnt.

— Igen, minden egyéb eltűnt.

— És ez a te hibád volt.

— Igen, biztos, hogy az én hibám volt. El tudod képzelni, otthagytam mindent őrizetlenül egy ilyen nagy fémszekrényben. Elvégre a Központi Pályaudvaron igazi tolvajbandák vannak, ott állnak egész nap kiguvadt szemmel, és azt lesik, hogy feltűnjön egy ilyen hülye.

— Igen.

— Egy ilyen jóhiszemű bolond, aki úgy viselkedik, mintha soha nem járt volna azelőtt nagyvárosban.

— De te voltál már ott, ugye, apu?

— Persze, hogy voltam, Koppenhágában jártam óvodába.

— Miért volt a nagymama akkoriban Koppenhágában?

— Ott tanult, és én vele laktam. De hiszen már annyiszor elmeséltem.

— Szóval már akkor hallottál a tolvajokról a Központi Pályaudvaron, amikor kisfiú voltál Koppenhágában?

— Nem, de azóta talán kellett volna hallanom róluk.

— És nem maradt semmi ruhánk a dániai nyaralásra?

— Nem maradt más, mint az, amit éppen viseltünk. Tudod, hogy dolgoznak ezek a csalafinta tolvajok?

— Nem.

— Van a csomagmegőrzőben néhány üres szekrényük, és amint egy zöldfülű bolond egy pillanatra otthagya a bőröndjeit, hogy elmenjen érmét váltani, elképesztő gyorsan átrakodják a csomagokat a saját szekrényükbe és bezárják az ajtaját. Olyan fifikásak, hogy senki nem figyel fel rájuk.

— És aztán?

— Aztán várnak, míg tiszta a levegő, és kiveszik a zsákmányt.

— És neked tudnod kellett volna előre mindezt, apu?

— Legalábbis gyanakodhattam volna.

— És mikor tudtad meg?

— A Központi Pályaudvar őrszobáján mondták el, amikor odamentünk, hogy bejelentjük a lopást.

— Az eset után?

— Igen.

— Nem kérhettétek volna meg a rendőröket, hogy nyissák ki az összes szekrényt, és akkor kiderült volna, hogy tényleg így történt-e?

— Nem, ahhoz bírósági engedély kellett volna, ez nem ilyen egyszerű, legalábbis a rendőrök ezt mondták.

— Még úgy sem, hogy a rendőrség tudta, hogy mi folyik ott?

1. fejelet

— Még úgy sem.
 — Micsoda hülyeség, apu.
 — Bizony.
 — És akkor elváltatok, te meg anyu?
 — Nem azonnal.
 — De mielőtt elkezdtem az iskolát, ugye?
 — Igen, úgy van.
 — Egyszerűen nem bírtátok tovább?
 — Hát igen. Úgy is mondhatjuk, hogy a baklövéssem, aminek következtében ellopták a csomagokat, az utolsó csepp volt a pohárban.
 — Milyen pohárban?
 — Az anyuval közös poharunkban. De ez csak képletes.
 — És mit jelent, apu?
 — Azt jelenti, hogy már a dániai kirándulás előtt sem mentek jól a dolgaink. Azt akartuk, hogy javuljon a helyzet, ezért utaztunk mi hárman Koppenhágába.
 — És javulás helyett minden szétment.
 — Igen.
 — Úgy érted, hogy anyu képtelen volt megbocsátani neked, hogy hibáztál?
 — Igen, tényleg képtelen volt rá. Még mindig nem bocsátotta meg, ha azóta is így emlegeti, ahogy neked.
 A kislány tűnődve ránézett. Néhány harsány hétvégi mulatózó egyik kávéházból a másikba tartva nagy ricsajjal haladt el az ablak alatt. Egy villamos zakatolt fölfelé a dombon, a megállóban csöngetett és kinyitotta az ajtókat. Rövid szünet után a kislány megkérdezte:
 — Apu, megbántad, hogy feleségül vetted anyut?
 — Semmit nem bántam meg, már csak azért sem, mert így születted, csudálatos, aranyhajú hercegkisasszonyom.
 — Anyu megbánta.
 — Miket beszélsz, kicsim?
 — Azt mondom, hogy anyu megbánta.
 — Azt, hogy te megszülettedl?
 — Nem, hogy feleségül ment hozzád.
 — Ezt mondta?
 — Olyan furcsának találod? Elvégre elváltatok és újraházassodtatok, te is, anyu is.
 — Igen, ez igaz, de...
 — Biztosan te is megbántad, ha egy kicsit belegondolsz, belátod.
 — Nem, nem bántam meg. Ami történt, megtörtént — és ez tényleg így van.
 — Apu, te látod rajtam, amikor magam alatt vagyok?
 — Többnyire igen.
 — Én mindig látom rajtad, azt hiszem.
 — Mennyi furcsa dolog jut eszedbe. Miért érzed ma este úgy, hogy az egész világ olyan vacak, kicsim?
 — Nem akarok róla beszélni, megmondtam. Azt akarom, hogy te mesélj.
 — Miről?

2. fejelet

— Arról a gőzmozdonyról, ami elindul, ha bedobsz egy érmét.
 — Tényleg emlékszel még a gőzmozdonyra?
 — Hát persze. Amikor az idén nyáron voltunk Koppenhágában, a Központi Pályaudvaron odavittem a kisöcsit, bedobtam egy érmét, és amíg a kerekek forogtak, elmondtam neki egy mondókát. Kitalálod, melyik volt azt?
 Az apának gondolkodnia kellett.
 — Talán a *Verőfényes reggel... lent a bakterháznál*.
 A kislány bólintott.
 — Régebben, amikor nálad aludtam, éppen miután elköltöztél, és azon a padláson laktál, mindig ezt szavaltad nekem, ha felébredtem éjszaka, mert rosszat álmodtam.
 — Igaz.
 — Emlékszel, apu, akkoriban csak ketten voltunk, amikor meglátogattalak? Ez volt az egyik mondókánk, és volt még egy, az kicsit kegyetlenebb volt.
 — Melyik volt az?
 A kislány rápillantott, aztán halkan szavalni kezdte:
 — *Febér ingben, piros arccal állt a masiniszta / Kora reggel a gőzösön nem volt kutya baja / De az este le sem szállt és balszerencse érte / És amire észbekapott, hullá lett belőle*.
 Az apa csatlakozott a refrénhez:
 — *Ziki-zaka-zakatol, itt kattog a gőzös / Ziki-zaka-zakatol, ott kattog a gőzös*.
 Nevetni kezdtek, nemcsak a mondókán, hanem egymás arckifejezésén is. Az apa hitetlenkedve megkérdezte:
 — Tényleg ezt szavaltad el az öcsédnek?
 — Hát persze.
 — És nem találta túlságosan nyomasztónak?
 A kislány komolyan megrázta a fejét, és azt mondta:
 — Éppen ellenkezőleg, nagyon élvezte. Néha még most is mondogatja a *ziki-zaka-zakatol*.
 — Mennyi idős most az öcséd?
 — Ötéves.
 — Ő is éppen ötéves, nahát.
 — Igen. Az élet nem való az anyámasszony katonájának, mindig ezt mondogattad, nem igaz?
 Az apa bólintott és megkérdezte:
 — Nem kellene már aludni, bátor hercegnőm?
 — Várj még egy kicsit, apu. Ott álltunk kisöcsivel, és néztük, ahogy a fények kigyúltak, a mozdony elindult azon a kicsi sín páron, és csak ment és ment, anélkül, hogy valahova is megérkezhetett volna. Apu, szerinted miért van bennünk néha olyan fekete érzés?
 — Ez is az élet része.
 — Veled is előfordul, hogy rettentő szomorúnak érzed magad?
 — Ó, igen.
 — Most szomorú vagy?
 — Talán egy kicsit.
 — És az voltál, mielőtt bejöttél jó éjszakát kívánni?

3. fejelet

4. fejelet

— Nem.
 — Szóval azért lettél szomorú, mert én is az vagyok?
 — Nem egészen.
 — Akkor miért?
 — Nem tudom.
 — Amiatt, amit anyáról mondtam, hogy ő megbánta?
 — Talán.
 — Még mindig szereted anyut, apu?
 — Menj már, te kis bolond, nem *úgy* szeretem.
 — De mi történt? Anyu és te azért házasodtatok össze, mert én már ott voltam anyu hasában?
 — Nem, nem azért. Szerelmesek voltunk.
 — És azután mi történt? Mi történt közöttetek, mielőtt Koppenhágában akkor reggel mindenünket ellopták?
 — Nem is tudom. Talán egész egyszerűen túl fiatalok voltunk.

— Szóval azt hiszed, hogy ha ti...
 — Mindenki így gondolja néha, ha a szülei elváltak.
 — Te is így gondoltad? Amikor kicsi voltál?
 — Igen.
 — Ezért vittél el engem és anyut ahhoz a gőzmozdonyhoz?
 — Amikor ötéves voltál?
 — Igen, amikor elváltatok azután, mert minden csomagunkat ellopták. Szerintem az nagy butaság volt, apu.
 — Hogy a szüleid elváltak?
 — Nem, az, hogy pénzt dobtál a játék mozdonyba, és azt mondtad, hogy maradjunk ott anyuval és nézzük, míg te egyedül mentél el betenni a bőröndöket a csomagmegőrzőbe.
 — Tényleg?
 — Veled mehettünk volna, és vigyázhattunk volna a csomagokra, amíg te érmét váltasz. És akkor a tolvajbanda nem lopta volna el mindenünket.

— Igen, nagy butaság volt részemről. De időnként ilyen az élet, az ember néha maga alatt van és ostobán viselkedik. Most már tényleg aludni kell, kicsim.
 Az apa leoltotta a lámpát, ült az ágy szélén a sötétben, furcsa nyugtalanság vett erőt rajta. Egy kis idő eltelt, aztán halkán megkérdezte:
 — És tetszett a gőzmozdony?
 Csak valami motyogás jött válaszul.
 Az apa ült még egy ideig ott, s maga látta előtt a kicsi, kopott érményilást a gépen — a fény kigyúlt, a tengelyek megmozdultak, a sima, ragyogó kerekek forogni kezdtek, egyre gyorsabban, miközben édesanyja, aki akkor fiatal volt és egyetemista, egyre dobálta bele az érméket abban az utolsó tíz percben, amit még együtt töltöttek, mielőtt ő egyedül felszállt volna az Oslóba tartó éjszakai vonatra.
 Megsimogatta a kislánya haját, és először tűnt fel neki, hogy vannak hasonló vonások a lánya és a nagymamáját fiatalon ábrázoló fénykép között.
 Amikor felállt és indulni készült, a kislány félálomban megszólalt:

5. fejelet

6. fejelet

— Hát persze, apu.
 Talán valami egészen másra válaszolt, egy álombeli kérdésre. Hirtelen heves vágy támadt benne, úgy érezte, meg kell óvnia a kislányt attól, hogy megfosszák bármitől — mert ő maga ismer-te ezt az érzést, odakint és önmagában egyaránt, és nem csak a Központi Pályaudvar miatt.
 De vajon meg lehet-e óvni?
 És hogyan lehetne? Az az ötlete támadt, hogy felébreszti és megkérdezi tőle, elmúlt-e az a milyen-vacak-a-világ érzése. Egy pillanatra tétovázva állt, hallgatta a lánya szuszogását, aztán belátta, hogy jobb lesz most békén hagyni, ha végre elaludt.
 A kislány ugyanabban a testhelyzetben aludt, ahogy a bölcsőben, összekuporodva, magzatpózban.
 Félhosszú, szőke haja kilógott a paplan alól. Az apa résnyire nyitva hagyta az ajtót, arra az esetre, ha felébredne, mert rosszat álmodott. Odakint csörömpölve elzakatolt egy villamos.

(Pap Vera-Ágnes fordítása)